

Na koniec wychowania przedszkolnego wg podstawy programowej dziecko powinno już:

Rozwój fizyczny dziecka

1. Zgłaszać **potrzeby fizjologiczne**, samodzielnie wykonywać podstawowe **czynności higieniczne**.
2. Samodzielnie **ubierać się i rozbierać**, w tym zapinać guziki, zamek, wiązać sznurowadła.
3. Samodzielnie **jeść z użyciem sztućców**, nakrywać do stołu i sprzątać po posiłku.
4. Zgłaszać potrzebę ruchu, odpoczynku itp.
5. **Uczestniczyć w zabawach ruchowych**, w tym rytmicznych, muzycznych, naśladowczych, z przyborami lub bez nich; wykonywać różne formy ruchu: bieżne, skoczne, z czworakowaniem, rzutne.
6. **Inicjować zabawy konstrukcyjne**, majsterkować, budować, wykorzystując zabawki, materiały użytkowe, w tym materiał naturalny.
7. Wykonywać czynności, takie jak: **sprzątanie, pakowanie, trzymanie** przedmiotów jedną ręką i oburącz, małych przedmiotów z wykorzystaniem odpowiednio ukształtowanych chwytów dłoni, **używać chwytu pisarskiego** podczas rysowania, kreślenia i pierwszych prób pisania.
8. Wykonywać **podstawowe ćwiczenia** kształtujące nawyk utrzymania **prawidłowej postawy ciała**.
9. Wykazywać **sprawność ciała i koordynację** w stopniu pozwalającym na rozpoczęcie systematycznej nauki czynności złożonych, takich jak **czytanie i pisanie**.

Rozwój emocjonalny dziecka

1. Rozpoznawać i nazywać **podstawowe emocje**, próbuje radzić sobie z ich przeżywaniem.
2. **Szanować emocje** swoje i innych osób.
3. **Przeżywać emocje** w sposób umożliwiający mu adaptację w nowym otoczeniu, np. w nowej grupie dzieci, nowej grupie starszych dzieci, a także w nowej grupie dzieci i osób dorosłych.
4. **Przedstawiać swoje emocje i uczucia**, używając charakterystycznych dla dziecka form wyrazu.
5. **Rozstawać się z rodzicami bez lęku**, mając świadomość, że rozstanie takie bywa dłuższe lub krótsze.
6. **Rozróżniać emocje i uczucia przyjemne i nieprzyjemne**, mieć świadomość, że odczuwają i przeżywają je wszyscy ludzie.
7. **Szukać wsparcia w sytuacjach trudnych** dla niego emocjonalnie; wdrażać swoje własne strategie, wspierane przez osoby dorosłe lub rówieśników.
8. Zauważać, że nie wszystkie przeżywane emocje i uczucia mogą być podstawą do podejmowania natychmiastowego działania, **panować nad nieprzyjemną emocją**, np. podczas czekania na własną kolej w zabawie lub innej sytuacji.
9. Wczuwać się w emocje i uczucia osób z najbliższego otoczenia (**empatia**).
10. Dostrzegać, że **zwierzęta** posiadają zdolność odczuwania, przejawia w stosunku do nich życzliwość i troskę.
11. Dostrzegać emocjonalną **wartość otoczenia przyrodniczego** jako źródła satysfakcji estetycznej.

Rozwój społeczny dziecka

1. Przejawiać **poczucie własnej wartości** jako osoby, wyraża **szacunek** wobec innych osób i przestrzegając tych wartości, **nawiązuje relacje rówieśnicze**.
2. Odczuwać i wyjaśniać swoją **przynależność** do rodziny, narodu, grupy przedszkolnej, grupy chłopców, grupy dziewczynek oraz innych grup, np. grupy teatralnej, grupy sportowej.
3. Posługiwać się swoim **imieniem, nazwiskiem, adresem**.
4. **Używać zwrotów grzecznościowych** podczas powitania, pożegnania, sytuacji wymagającej przeproszenia i przyjęcia konsekwencji swojego zachowania.
5. **Oceniać swoje zachowanie** w kontekście podjętych czynności i zadań oraz przyjętych norm grupowych; przyjmować, respektować i tworzyć zasady zabawy w grupie, współdziałać z dziećmi w zabawie, pracach użytecznych, podczas odpoczynku.
6. **Nazywać i rozpoznawać wartości** związane z umiejętnościami i zachowaniami społecznymi, np. szacunek do dzieci i dorosłych, szacunek do ojczyzny, życzliwość okazywana dzieciom i dorosłym – obowiązkowość, przyjaźń, radość.
7. **Respektować prawa i obowiązki swoje oraz innych osób**, zwracając uwagę na ich indywidualne potrzeby.
8. **Obdarzać uwagą** inne dzieci i osoby dorosłe.
9. **Komunikować się** z dziećmi i osobami dorosłymi, wykorzystując **komunikaty werbalne i pozawerbalne**; wyrażać swoje oczekiwania społeczne wobec innego dziecka, grupy.

Rozwój poznawczy dziecka

1. Wyrażać swoje rozumienie świata, zjawisk i rzeczy znajdujących się w bliskim otoczeniu za pomocą **komunikatów pozawerbalnych**: tańca, intencjonalnego ruchu, gestów, impresji plastycznych, technicznych, teatralnych, mimicznych, konstrukcji i modeli z tworzyw i materiału naturalnego.
2. Wyrażać swoje rozumienie świata, zjawisk i rzeczy znajdujących się w bliskim otoczeniu za pomocą języka mówionego, **posługiwać się językiem polskim w mowie zrozumiałej dla dzieci i osób dorosłych**, mówić płynnie, wyraźnie, rytmicznie, poprawnie wypowiadać ciche i głośne dźwięki mowy, rozróżniać głoski na początku i końcu w wybranych prostych fonetycznie słowach.
3. **Odróżniać elementy świata fikcji od realnej rzeczywistości**; byty rzeczywiste od medialnych, byty realistyczne od fikcyjnych.
4. **Rozpoznawać litery**, którymi jest zainteresowane na skutek zabawy i spontanicznych odkryć, **odczytywać krótkie wyrazy** utworzone z poznanych liter w formie napisów drukowanych dotyczące treści znajdujących zastosowanie w codziennej aktywności.
5. **Odpowiadać** na pytania, **opowiadać** o zdarzeniach z przedszkola, objaśniać kolejność zdarzeń w prostych historyjkach obrazkowych, **układać historyjki obrazkowe, recytować** wierszyki, **układać i rozwiązywać zagadki**.
6. Wykonywać **własne eksperymenty językowe**, nadawać znaczenie czynnościom, nazywać je, tworzyć **żarty językowe i sytuacyjne**, uważnie słuchać i nadawać znaczenie swym doświadczeniom.

7. **Eksperymentować rytmem, głosem, dźwiękami i ruchem**, rozwijając swoją wyobraźnię muzyczną; słuchać, odtwarzać i tworzyć muzykę, śpiewać piosenki, poruszać się przy muzyce i do muzyki, dostrzegać zmiany charakteru muzyki, np. dynamiki, tempa i wysokości dźwięku oraz wyraża ją ruchem, reagować na sygnały, muzykować z użyciem instrumentów oraz innych źródeł dźwięku; śpiewać piosenki z dziecięcego repertuaru oraz łatwe piosenki ludowe; chętnie uczestniczyć w zbiorowym muzykowaniu; wyrażać emocje i zjawiska pozamuzyczne różnymi środkami aktywności muzycznej; aktywnie słuchać muzyki; wykonywać lub rozpoznawać melodie, piosenki i pieśni, np. ważne dla wszystkich dzieci w przedszkolu, np. hymn przedszkola, charakterystyczne dla uroczystości narodowych (hymn narodowy), potrzebne do organizacji uroczystości np. Dnia Babci i Dziadka, święta przedszkolaka (piosenki okazjonalne) i inne; w skupieniu słuchać muzyki.
8. Wykonywać **własne eksperymenty graficzne** farbą, kredką, ołówkiem, mazakiem itp., tworzy proste i złożone znaki, nadając im znaczenie, odkrywa w nich fragmenty wybranych liter, cyfr, kreśli wybrane litery i cyfry na gładkiej kartce papieru, wyjaśnia sposób powstania wykreślonych, narysowanych lub zapisanych kształtów, przetwarza obraz ruchowy na graficzny i odwrotnie, samodzielnie planuje ruch przed zapisaniem, np. znaku graficznego, litery i innych w przestrzeni sieci kwadratowej lub liniatury, określa kierunki i miejsca na kartce papieru.
9. **Czytać obrazy**, wyodrębniać i nazywać ich elementy, nazywać symbole i znaki znajdujące się w otoczeniu, wyjaśniać ich znaczenie.
10. Wymieniać nazwę swojego kraju i jego stolicy, **rozpoznawać symbole narodowe** (godło, flaga, hymn), nazywać wybrane symbole związane z regionami Polski ukryte w podaniach, przysłowiaach,

legendach, bajkach, np. o smoku wawelskim, orientować się, że Polska jest jednym z krajów Unii Europejskiej.

11. **Wyrażać ekspresję twórczą** podczas czynności konstrukcyjnych i zabawy, zagospodarowywać przestrzeń, nadając znaczenie umieszczonym w niej przedmiotom, określać ich położenie, liczbę, kształt, wielkość, ciężar, porównywać przedmioty w swoim otoczeniu z uwagi na wybraną cechę.
12. **Klasyfikować przedmioty** według: wielkości, kształtu, koloru, przeznaczenia, układać przedmioty w grupy, szeregi, rytmy, odtwarzać układy przedmiotów i tworzyć własne, nadając im znaczenie, **rozdźniać podstawowe figury geometryczne** (koło, kwadrat, trójkąt, prostokąt).
13. Eksperymentować, szacować, przewidywać, **dokonywać pomiaru długości przedmiotów**, wykorzystując np. dłoń, stopę, but.
14. **Określać kierunki i ustalać położenie przedmiotów** w stosunku do własnej osoby, a także w stosunku do innych przedmiotów, rozdzniać stronę lewą i prawą.
15. **Przeliczać elementy zbiorów w czasie zabawy**, prac porządkowych, ćwiczeń i wykonywania innych czynności, posługiwać się liczebnikami głównymi i porządkowymi, **rozpoznawać cyfry oznaczające liczby od 0 do 10**, eksperymentować z tworzeniem kolejnych liczb, wykonywać dodawanie i odejmowanie w sytuacji użytkowej, liczyć obiekty, odróżniać liczenie błędne od poprawnego.
16. Posługiwać się w zabawie i w trakcie wykonywania innych czynności pojęciami dotyczącymi **następstwa czasu** np. wczoraj, dzisiaj, jutro, rano, wieczorem, w tym nazwami pór roku, nazwami dni tygodnia i miesięcy.

17. **Rozpoznawać modele monet i banknotów** o niskich nominałach, porządkować je, rozumieć, do czego służą pieniądze w gospodarstwie domowym.
18. Posługiwać się pojęciami dotyczącymi **zjawisk przyrodniczych**, np. tęcza, deszcz, burza, opadanie liści z drzew, sezonowa wędrówka ptaków, kwitnienie drzew, zamarzanie wody, dotyczącymi życia zwierząt, roślin, ludzi w środowisku przyrodniczym, korzystania z dóbr przyrody, np. grzybów, owoców, ziół.
19. Podejmować **samodzielną aktywność poznawczą** np. oglądanie książek, zagospodarowywanie przestrzeni własnymi pomysłami konstrukcyjnymi, korzystanie z nowoczesnej technologii itd.
20. **Wskazywać zawody** wykonywane przez rodziców i osoby z najbliższego otoczenia, wyjaśniać, czym zajmuje się osoba wykonująca dany zawód.
21. **Rozumieć bardzo proste polecenia w języku obcym** nowożytnym i reagować na nie; uczestniczyć w zabawach, np. muzycznych, ruchowych, plastycznych, konstrukcyjnych, teatralnych; używać wyrazów i zwrotów mających znaczenie dla danej zabawy lub innych podejmowanych czynności; powtarzać rymowanki i proste wierszyki, śpiewać piosenki w grupie; rozumieć ogólny sens krótkich historyjek opowiadanych lub czytanych, gdy są wspierane np. obrazkami, rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami.
22. **Reagować na proste polecenie w języku mniejszości narodowej lub etnicznej**, używać wyrazów i zwrotów mających znaczenie w zabawie i innych podejmowanych czynnościach: powtarzać rymowanki i proste wierszyki, śpiewać piosenki; rozumieć ogólny sens krótkich historyjek opowiadanych lub czytanych wspieranych np. obrazkiem, rekwizytem, gestem; znać godło (symbol) swojej wspólnoty narodowej lub etnicznej.

23. **Reagować na proste polecenie w języku**

regionalnym – kaszubskim, używać wyrazów i zwrotów mających znaczenie w zabawie i innych podejmowanych czynnościach: powtarzać rymowanki i proste wierszyki, śpiewać piosenki; rozumieć ogólny sens krótkich historyjek opowiadanych lub czytanych wspieranych np. obrazkiem, rekwizytem, gestem, zna godło (symbol) swojej wspólnoty regionalnej – kaszubskiej.